

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಸುಂದರಕಾಂಡೇ

॥ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ರಾವಣೇನ ತಸ್ಯಾಃ ಕೃತೇ ಮಾಸದ್ವಯಾವಧೇಃ ಪ್ರದಾನಂ ಸೀತಾಕರ್ತೃಕಂ
ತಸ್ಯ ಭರ್ತ್ಸನಂ ರಾವಣಸ್ಯ ತಾಂ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೀನಾಂ ನಿಯಂತ್ರಣೇ
ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಸಹ ಸ್ವಭವನೇ ಗಮನಂ

ಸೀತಾಯಾ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪರುಷಂ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ |

ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ತತಃ ಸೀತಾಂ ವಿಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಂ || 5.22.1 ||

ಯಥಾ ಯಥಾ ಸಾಂತ್ವಯಿತಾ ವಶ್ಯಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ತಥಾ ತಥಾ |

ಯಥಾ ಯಥಾ ಪ್ರಿಯಂ ವಕ್ತಾ ಪರಿಭೂತಸ್ತಥಾ ತಥಾ || 5.22.2 ||

ಸನ್ನಿಯಚ್ಛತಿ ಮೇ ಕ್ರೋಧಂ ತ್ವಯಿ ಕಾಮಃ ಸಮುತ್ಥಿತಃ |

ದ್ರವತೋ ಮಾರ್ಗಮಾಸಾದ್ಯ ಹಯಾನಿವ ಸುಸಾರಥಿಃ || 5.22.3 ||

ವಾಮಃ ಕಾಮೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಿಲ ನಿಬದ್ಧತೇ |

ಜನೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವನುಕ್ರೋಶಃ ಸ್ನೇಹಶ್ಚ ಕಿಲ ಜಾಯತೇ || 5.22.4 ||

ಏತಸ್ಮಾತ್ ಕಾರಣಾನ್ ತ್ವಾಂ ಘಾತಯಾಮಿ ವರಾನನೇ |

ವಧಾರ್ಹಾಮವಮಾನಾರ್ಹಾಂ ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರವ್ರಜನೇ ರತಾಂ || 5.22.5 ||

ಪರುಷಾಣಿ ಹಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಬ್ರವೀಷಿ ಮಾಂ |

ತೇಷು ತೇಷು ವಧೋ ಯುಕ್ತಸ್ತವ ಮೈಥಿಲಿ ದಾರುಣಃ || 5.22.6 ||

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ವೈದೇಹೀಂ ರಾವಣೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ |

ಕ್ರೋಧಸಂರಂಭಸಂಯುಕ್ತಃ ಸೀತಾಮುತ್ತರಮಬ್ರವೀತ್ || 5.22.7 ||

ದ್ವೌ ಮಾಸೌ ರಕ್ಷಿತವ್ಯೌ ಮೇ ಯೋಽವಧಿಸ್ತೇ ಮಯಾ ಕೃತಃ |

ತತಃ ಶಯನಮಾರೋಹ ಮಮ ತ್ವಂ ವರವರ್ಣಿನಿ || 5.22.8 ||

ದ್ವಾಭ್ಯಾಮೂರ್ಧ್ವಂ ತು ಮಾಸಾಭ್ಯಾಂ ಭರ್ತಾರಂ ಮಾಮನಿಚ್ಛತೀಂ |
ಮಮ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾತರಾಶಾಥೇಫ ಸೂದಾಶ್ಫೇತ್ಸ್ಯಂತಿ ಖಂಡಶಃ || 5.22.9 ||

ತಾಂ ಭರ್ತ್ಸ್ಯಮಾನಾಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರೇಣ ಜಾನಕೀಂ |
ದೇವಗಂಧರ್ವಕನ್ಯಾಸ್ತಾ ವಿಷೇದುವಿಕ್ಕತೇಕ್ಷಣಾಃ || 5.22.10 ||

ಓಷ್ಠಪ್ರಕಾರೈರಪರಾ ನೇತ್ರೈರ್ವಕ್ತ್ರೈಸ್ತಥಾಪರಾಃ |
ಸೀತಾಮಾಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸುಸ್ತರ್ಜಿತಾಂ ತೇನ ರಕ್ಷಸಾ || 5.22.11 ||

ತಾಭಿರಾಶ್ವಾಸಿತಾ ಸೀತಾ ರಾವಣಂ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಂ |
ಉವಾಚಾತ್ಮಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ವೃತ್ತಶೌಟೀರ್ಯಗರ್ವಿತಂ || 5.22.12 ||

ನೂನಂ ನ ತೇ ಜನಃ ಕಶ್ಚಿದಸ್ಮಿನ್ನಿಶ್ರೇಯಸಿ ಸ್ಥಿತಃ |
ನಿವಾರಯತಿ ಯೋ ನ ತ್ವಾಂ ಕರ್ಮಣೋಽಸ್ಮಾದ್ ವಿಗರ್ಹಿತಾತ್ || 5.22.13 ||

ಮಾಂ ಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಃ ಪತ್ನೀಂ ಶಚೀಮಿವ ಶಚೀಪತೇಃ |
ತ್ವದನ್ಯಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪ್ರಾರ್ಥಯೇನ್ಮನಸಾಪಿ ಕಃ || 5.22.14 ||

ರಾಕ್ಷಸಾಧಮ ರಾಮಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಮಮಿತತೇಜಸಃ |
ಉಕ್ತವಾನಸಿ ಯತ್ ಪಾಪಂ ಕ್ವ ಗತಸ್ತಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ || 5.22.15 ||

ಯಥಾ ದೃಪ್ತಶ್ಚ ಮಾತಂಗಃ ಶಶಶ್ಚ ಸಹಿತೌ ವನೇ |
ತಥಾ ದ್ವಿರದವದ್ ರಾಮಸ್ತ್ವಂ ನೀಚಃ ಶಶವತ್ ಸ್ಮೃತಃ || 5.22.16 ||

ಸ ತ್ವಮಿಕ್ಷ್ವಾಕುನಾಥಂ ವೈ ಕ್ಷಿಪನ್ನಿಹ ನ ಲಜ್ಜಸೇ |
ಚಕ್ಷುಷೋ ವಿಷಯೇ ತಸ್ಯ ನ ಯಾವದುಪಗಚ್ಛಸಿ || 5.22.17 ||

ಇಮೇ ತೇ ನಯನೇ ಕ್ರೂರೇ ವಿಕೃತೇ ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಲೇ |
ಕ್ಷಿತೌ ನ ಪತಿತೇ ಕಸ್ಮಾನ್ಮಾಮನಾರ್ಯ ನಿರೀಕ್ಷತಃ || 5.22.18 ||

ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಃ ಪತ್ನೀ ಸ್ನುಷಾ ದಶರಥಸ್ಯ ಚ |
ಕಥಂ ವ್ಯಾಹರತೋ ಮಾಂ ತೇ ನ ಜಿಹ್ವಾ ಪಾಪ ಶೀರ್ಯತಿ || 5.22.19 ||

ಅಸಂದೇಶಾತ್ತು ರಾಮಸ್ಯ ತಪಸಶ್ಚಾನುಪಾಲನಾತ್ |
ನ ತ್ವಾಂ ಕುರ್ಮಿ ದಶಗ್ರೀವ ಭಸ್ಮ ಭಸ್ಮಾರ್ಹತೇಜಸಾ || 5.22.20 ||

ನಾಪಹರ್ತುಮಹಂ ಶಕ್ಯಾ ತಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯ ಧೀಮತಃ |
ವಿಧಿಸ್ತವ ವಧಾರ್ಥಾಯ ವಿಹಿತೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ || 5.22.21 ||

ಶೂರೇಣ ಧನದಭ್ರಾತ್ರಾ ಬಲೈಃ ಸಮುದಿತೇನ ಚ |
ಅಪೋಹ್ಯ ರಾಮಂ ಕಸ್ಮಾಚ್ಚಿದ್ ದಾರಚೌರ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ || 5.22.22 ||

ಸೀತಾಯಾ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾವಣೋ ರಾಕ್ಷಸಾಧಿಪಃ |
ವಿವೃತ್ಯ ನಯನೇ ಕ್ರೂರೇ ಜಾನಕೀಮನ್ವವೈಕ್ಷತ || 5.22.23 ||

ನೀಲಜೀಮೂತಸಂಕಾಶೋ ಮಹಾಭುಜಶಿರೋಧರಃ |
ಸಿಂಹಸತ್ತ್ವಗತಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೀಪ್ತಜಿಹ್ವೋಗ್ರಲೋಚನಃ || 5.22.24 ||

ಚಲಾಗ್ರಮುಕುಟಪ್ರಾಂಶುಶ್ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಃ |
ರಕ್ತಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರಸ್ತಪ್ರಾಂಗದವಿಭೂಷಣಃ || 5.22.25 ||

ಶ್ರೋಣೀಸೂತ್ರೇಣ ಮಹತಾ ಮೇಚಕೇನ ಸುಸಂವೃತಃ |
ಅಮೃತೋತ್ಪಾದನೇ ನದ್ಧೋ ಭುಜಂಗೇನೇವ ಮಂದರಃ || 5.22.26 ||

ತಾಭ್ಯಾಂ ಸ ಪರಿಪೂರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಭುಜಾಭ್ಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ |
ಶುಶುಭೇಽಚಲಸಂಕಾಶಃ ಶೃಂಗಾಭ್ಯಾಮಿವ ಮಂದರಃ || 5.22.27 ||

ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಕುಂಡಲಾಭ್ಯಾಂ ವಿಭೂಷಿತಃ |
ರಕ್ತಪಲ್ಲವಪುಷ್ಪಾಭ್ಯಾಮಶೋಕಾಭ್ಯಾಮಿವಾಚಲಃ || 5.22.28 ||

ಸ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಪ್ರತಿಮೋ ವಸಂತ ಇವ ಮೂರ್ತಿಮಾನ್ |
ಶ್ಮಶಾನಚೈತ್ಯಪ್ರತಿಮೋ ಭೂಷಿತೋಽಪಿ ಭಯಂಕರಃ || 5.22.29 ||

ಅವೇಕ್ಷಮಾಣೋ ವೈದೇಹೀಂ ಕೋಪಸಂರಕ್ತಲೋಚನಃ |
ಉವಾಚ ರಾವಣಃ ಸೀತಾಂ ಭುಜಂಗ ಇವ ನಿಶ್ವಸನ್ || 5.22.30 ||

ಅನಯೇನಾಭಿಸಂಪನ್ನಮರ್ಥಹೀನಮನುವ್ರತೇ |
ನಾಶಯಾಮ್ಯಹಮದ್ಯ ತ್ವಾಂ ಸೂರ್ಯಃ ಸಂಧ್ಯಾಮಿವೌಜಸಾ || 5.22.31 ||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮೈಥಿಲೀಂ ರಾಜಾ ರಾವಣಃ ಶತ್ರುರಾವಣಃ |
ಸಂದದರ್ಶ ತತಃ ಸರ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸೀರ್ಘೋರದರ್ಶನಾಃ || 5.22.32 ||

ಏಕಾಕ್ಷೀಮೇಕಕರ್ಣಾಂ ಚ ಕರ್ಣಪ್ರಾವರಣಾಂ ತಥಾ |
ಗೋಕರ್ಣೀಂ ಹಸ್ತಿಕರ್ಣೀಂ ಚ ಲಂಬಕರ್ಣೀಮಕರ್ಣಿಕಾಂ || 5.22.33 ||

ಹಸ್ತಿಪದ್ಯಶ್ವಪದ್ಯೌ ಚ ಗೋಪದೀಂ ಪಾದಚೂಲಿಕಾಂ |
ಏಕಾಕ್ಷೀಮೇಕಪಾದೀಂ ಚ ಪೃಥುವಾದೀಮಪಾದಿಕಾಂ || 5.22.34 ||

ಅತಿಮಾತ್ರಶಿರೋಗ್ರೀವಾಮತಿಮಾತ್ರಕುಚೋದರೀಂ |
ಅತಿಮಾತ್ರಾಸ್ಯನೇತ್ರಾಂ ಚ ದೀರ್ಘಜಿಹ್ವಾನಖಾಮಪಿ || 5.22.35 ||

ಅನಾಸಿಕಾಂ ಸಿಂಹಮುಖೀಂ ಗೋಮುಖೀಂ ಸೂಕರೀಮುಖೀಂ |
ಯಥಾ ಮದ್ವಶಗಾ ಸೀತಾ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಭವತಿ ಜಾನಕೀ || 5.22.36 ||

ತಥಾ ಕುರುತ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಮೇತ್ಯ ವಾ |
ಪ್ರತಿಲೋಮಾನುಲೋಮೈಶ್ಚ ಸಾಮದಾನಾದಿಭೇದನೈಃ || 5.22.37 ||

ಆವರ್ಜಯತ ವೈದೇಹೀಂ ದಂಡಸ್ಯೋದ್ಯಮನೇನ ಚ |
ಇತಿ ಪ್ರತಿಸಮಾದಿಶ್ಯ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಃ ಪುನಃ ಪುನಃ || 5.22.38 ||

ಕಾಮಮನ್ಯುಪರೀತಾತ್ಮಾ ಜಾನಕೀಂ ಪ್ರತಿ ಗರ್ಜತ |
ಉಪಗಮ್ಯ ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಕ್ಷಸೀ ಧಾನ್ಯಮಾಲಿನೀ || 5.22.39 ||

ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ದಶಗ್ರೀವಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ |
ಮಯಾ ಕ್ರೀಡ ಮಹಾರಾಜ ಸೀತಯಾ ಕಿಂ ತವಾನಯಾ || 5.22.40 ||

ವಿವರ್ಣಯಾ ಕೃಪಣಯಾ ಮಾನುಷ್ಯಾ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರ |
ನೂನಮಸ್ಯಾಂ ಮಹಾರಾಜ ನ ದೇವಾ ಭೋಗಸತ್ತಮಾನ್ || 5.22.41 ||

ವಿದಧತ್ಯಮರಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತವ ಬಾಹುಬಲಾರ್ಜಿತಾನ್ |
ಅಕಾಮಾಂ ಕಾಮಯಾನಸ್ಯ ಶರೀರಮುಪತಪ್ಯತೇ || 5.22.42 ||

ಇಚ್ಛತೀಂ ಕಾಮಯಾನಸ್ಯ ಪ್ರೀತಿರ್ಭವತಿ ಶೋಭನಾ |
ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ರಾಕ್ಷಸ್ಯಾ ಸಮುತ್ಥಿಪ್ತಸ್ತತೋ ಬಲೀ |
ಪ್ರಹಸನ್ ಮೇಘಸಂಕಾಶೋ ರಾಕ್ಷಸಃ ಸ ನೃವರ್ತತ || 5.22.43 ||

ಪ್ರಸ್ಥಿತಃ ಸ ದಶಗ್ರೀವಃ ಕಂಪಯನ್ನಿವ ಮೇದಿನೀಂ |
ಜ್ವಲದ್ಭಾಸ್ಕರಸಂಕಾಶಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ನಿವೇಶನಂ || 5.22.44 ||

ದೇವಗಂಧರ್ವಕನ್ಯಾಶ್ಚ ನಾಗಕನ್ಯಾಶ್ಚ ತಾಸ್ತತಃ |
ಪರಿವಾರ್ಯ ದಶಗ್ರೀವಂ ಪ್ರವಿಶುಸ್ತಾ ಗೃಹೋತ್ತಮಂ || 5.22.45 ||

ಸ ಮೈಥಿಲೀಂ ಧರ್ಮಪರಾಮವಸ್ಥಿತಾಂ
ಪ್ರವೇಪಮಾನಾಂ ಪರಿಭರ್ತ್ಸ್ಯ ರಾವಣಃ |
ವಿಹಾಯ ಸೀತಾಂ ಮದನೇನ ಮೋಹಿತಃ
ಸ್ವಮೇವ ವೇಶ್ಮ ಪ್ರವಿವೇಶ ರಾವಣಃ || 5.22.46 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಸುಂದರಕಾಂಡೇ
ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||